

Konstruktionsförändring i 1800-talets svenska

Bitransitivt bruk av verbet *göra* i sverigesvenska och finlandssvenska

Runt sekelskiftet 1900 konstrueras många verb i lägre utsträckning med dubbla objekt jämfört med hundra år tidigare (Valdeson 2021). I mitt föredrag visar jag, med en finmaskigare periodindelning jämfört med Valdeson (2021), hur konstruktionsmönstren hos verbet *göra* förändras under 1800-talet. *Göra* är ett tacksamt verb för en djuplodande fallstudie eftersom det är betydligt frekventare än andra verb som uppvisar liknande förändringstendenser (jfr Valdeson 2022). Studien baseras på material från korpusen Svensk prosafiktion 1800–1900 samt finlandssvenskt material från korpusarna Skönlitteratur 1800–1850 och Skönlitteratur 1850–1899. Modern finlandssvenska uppvisar delvis andra konstruktionsmönster vid bitransitiva verb än sverigesvenska, i form av ett mer omfattande bruk av prepositionskonstruktioner (Silén 2008). Min studie visar att det finns skillnader mellan sverigesvenska och finlandssvenska redan vid 1800-talets början men att de båda varieteterna i övrigt utvecklas på ett likartat sätt under seklets gång. Förutom verbets frekvens i dubbelobjektskonstruktion respektive prepositionskonstruktion undersöker jag i hur hög grad *göra* i dubbelobjektskonstruktion tar konkreta direkta objekt samt hur stor variation av direkta objekt som förekommer med verbet i dubbelobjektskonstruktion (jfr även Valdeson 2022). Överlag visar resultaten på en successiv minskning över tid under 1800-talet, både vad gäller *göra*:s frekvens i dubbelobjektskonstruktion och vad gäller variationen av direkta objekt.

Referenser

- Silén, Beatrice 2008. Konstruktionsmönster vid bitransitiva verb i finlandssvenskt och sverigesvenskt talspråk. *Folkmålsstudier*. 46. S. 51–88.
- Valdeson, Fredrik 2021. *Ditransitives in Swedish. A Usage-Based Study of the Double Object Construction and Semantically Equivalent Prepositional Object Constructions 1800–2016*. Stockholm: Department of Swedish Language and Multilingualism, Stockholm University.
- Valdeson, Fredrik 2022. Lexical variation in the double object construction in 19th and 20th century Swedish. I: Ida Larsson & Erik M. Petzell (red.), *Morphosyntactic Change in Late Modern Swedish*. Berlin: Language Science Press. S. 99–144.